

Radnici propalih niških firmi 15 godina protestuju: Vlast se menja a kapitalizam ostaje isti

Da položaj radničke klase u kapitalizmu suštinski uvek ostaje isti, nezavisno od toga koja partija je na vlasti, na bolan način ilustruje slučaj preko 6000 radnika i radnica propalih [Niških firmi](#), koji već 15 godina protestuju zahtevajući neisplaćene zarade.

Radnici Elektronske i Mašinske industrije, Jastrepca, Građevinara i drugih, nekada veoma uspešnih preduzeća su preko noći ostali bez poslova pre deceniju i po. Mnogima od njih firme duguju i po više od 100 plata, dakle zarade za preko osam godina.

Poslednjih 15 godina, oštećeni radnici organizuju redovne proteste svakog petka ispred Gradske kuće u Nišu. Ovi protesti periodično privuku veliki broj ljudi, ali je vrlo često da samo nekolicina nekadašnjih radnika usamljeno protestuje za svoja prava, odbijajući da se odreknu pošteno zarađenih plata.

Nekadašnji radnik EI Rendgen aparata, Aleksandar Micić koji redovno protestuje ispred Gradske kuće izjavljuje:

„Naša preduzeća su politikom države imala kriminalne privatizacije, imala su kriminalne stečajne postupke koji traju po 15 godina. Sve je to država dozvolila i država je apsolutni krivac za situaciju u kojoj se nalaze radnici koji ne mogu da naplate svoje zarađene plate.”

Ovde želimo da istaknemo da kao anarhisti smatramo da je svaka privatizacija kriminalna, budući da predstavlja dobro uigrani oblik kapitalističke pljačke nekadašnjeg javnog sektora. Iako

javni sektor podrazumeva državnu kontrolu, čemu se protivimo jer smo za kolektivizaciju i radničko samoupravljanje, privatizacija javnih dobara svakako predstavlja još goru opciju, jer kontrolu nad preduzećima u potpunosti stavlja u ruke privatnog kapitala.

Ključni deo izjave radnika Aleksandra Micića vidi državu kao glavnog krivca za situaciju u kojoj se preko 6000 radnika na jugu Srbije nalazi već 15 godina i sa time se u potpunosti slažemo.

Privatizacije i stečajni postupci nisu mogući bez odobrenja države i bliske koordinacije sa privatnim kapitalom raznih tajkuna, kriminalaca i stranih investitora. O privatizacionom procesu kao obliku kapitalističkog kriminala smo već ranije pisali i ovde ćemo samo naglasiti da svaki pokušaj pranja ruku države od ovakvih jezivih situacija predstavlja izbegavanje odgovornosti.

Ako država nije kriva, kao što trenutni gradonačelnik NIša pokušava da to predstavi, ispada da su na kraju sami radnici, njih 6000 krivi što su preduzeća u kojima su godinama radili prosto prestala da postoje, otišla u stečaj i završila rasparčana i rasprodata raznim kapitalistima. Oni su se okoristili o profitabilne delove firmi, a radnike pootpuštali.

Rukovodstvo grada je u aprilu najavilo da će „na prvoj narednoj Skupštini grada“ biti usvojena druga faza programa isplate pomoći radnicima društvenih i državnih preduzeća koji imaju potraživanja za zaostale plate, a do kraja godine i treća faza programa pomoći.

Iako su prvom fazom programa obuhvaćeni radnici preduzeća koja se nalaze u evidenciji Agencije za licenciranje stečajnih upravnika, njima još uvek nisu isplaćene plate koje im se duguju. Drugom fazom bili bi obuhvaćeni radnici koji imaju rešenja Privrednih sudova o isplati zaostalih plata, a trećom

fazom bili bi obuhvaćeni radnici koji imaju potraživanja, ali nisu tužili preduzeća za zaostale plate.

Sve ovo zvuči relativno smisleno na papiru, međutim, u praksi radnici još uvek čekaju na svoje plate i ne znaju kada će ih i da li će ih uopšte dobiti.

Aleksandar Micić je izjavio: „Naša je pretpostavka da režim čeka momenat za nove izbore da tada isplati neki deo i na taj način kupi glasove. Glasovi ne mogu biti kupljeni našim parama.”

Situacija u kojoj se nalaze radnici propalih javnih preduzeća iz Niša je nastala početkom 2000-ih, tokom prvih talasa privatizacije za vreme vlasti DOS-a i Zorana Đinđića. Kulminacija pljačkaških privatizacija i stečajnih postupaka koji su ostavili 6000 radnika bez posla se desila za vreme vlasti Demokratske stranke, dok je predsednik Srbije bio Boris Tadić.

Za vreme vlasti Srpske napredne stranke, oštećeni radnici protestuju već 13 godina tražeći svoje zarade. Dakle, vlast se menja a kapitalistički odnos bahatosti i nemara prema radnicima ostaje isti. Zanimljivo je da tek nakon 15 godina protesta uopšte ima ikakve naznake da država hoće da se umeša kroz organizovanje programa pomoći radnicima u tri faze.

Ovo se dešava baš u trenucima najvećih socijalnih protesta za vreme vlasti SNS režima, ukazujući na realnu mogućnost da vlast pokušava da potkupi 6000 radničkih porodica kako bi glasale za SNS na narednim izborima.

Državu i kapitaliste ne zanima dobrobit radnika, osim ako od nje ne mogu nekako da profitiraju, kao u ovom slučaju. Vlast pokušava da se dodvori radničkim porodicama sada kada su im potrebni glasovi na predstojećim izborima, a pre toga je 13 godina ćutala i ignorisala proteste koji su se svakog petka održavali u Nišu.

Pritom, umesto o isplati legitimnih dugovanja radnicima, država sve vreme govori o nekakvom programu pomoći za radnike niških firmi, a radnici ne traže nikakvu pomoć. Oni traže plate koje su već zaradili, a koje država sada pokušava da predstavi kao "pomoć" ugroženim porodicama.

„Mi ne pristajemo da prestanemo sa okupljanjima. Želimo da pozovemo ljude da protest omasovimo kako bi smo se izborili za ono što nam pripada, jer je poznato da „koza drugačije brsti kada je vuk gleda“, istakao je Aleksandar Micić, naglašavajući rešenost radnika u Nišu da istraju u svojim zahtevima nevezano za to ko je na vlasti.

Klasna solidarnost smatra da jedino samoorganizovana radnička klasa bez posredstva sindikalnih birokrata, političara i partijskih funkcionera može i mora da se izbori za svoje interese.

Niko nam u kapitalizmu neće dati ono što nam pripada kao radnicima i radnicama koji pokreću celokupnu privredu društva ako se ne organizujemo i zajednički ne izborimo protiv raznih tajkuna, lopova i političarskih parazita.